

РЕЦЕНЗИЯ

от доц.д.пс.н. Теодора Стойчева Стоева
преподавател в катедра „Социална, трудова и педагогическа психология“
във ФФ на СУ “Св.Климент Охридски“

ОТНОСНО: научни трудове, представени за участие в обявения в ДВ, бр.14 от 19.02.2016г., конкурс за академичната длъжност „професор“ в Медицински Факултет на Тракийски Университет, Стара Загора, по професионално направление 3.2. Психология (Медицинска психология).

Единствен кандидат в конкурса е доц.д-р Мирослава Петкова Петкова, доцент в катедра „Медицинска психология и чужди езици“, Медицински факултет на Тракийски Университет, Стара Загора. Подадените документи отговарят на основните изисквания на закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото приложение за заемане на академична длъжност „професор“.

Участието на доц. М.Петкова е в този конкурс е естествено продължение на нейното академично развитие в продължение на близо 25 години. Професионалната ѝ биография и целокупната ѝ научна продукция показва един съществен факт- за този период преподавателската и изследователската ѝ активност са посветени изключително в областта на медицинската психология. Отбелязвам този факт, за да подчертая, че научните ѝ публикации имат характера на експериментално-психологически изследвания, релевантни на проблематиката на нейните лекционни курсове. В този смисъл университетската реализация на доц. М.Петкова протича в духа на класическата традиция за покритие на изследователя и преподавателя. От значение е и обстоятелството, че тя има придобита специалност по медицинска психология и психотерапия и реализира на практика в дейността си като клиничен психолог придобитите умения и познания в тази област.

Биографична справка

и обща характеристика на трудовете на кандидата

Доц. М.Петкова завършва специалност психология в СУ "Св.Климент Охридски" през 1987г. От 1987г. до 1988г. работи като клиничен психолог в гр.Раднево. През периода 1988г.-1999г. тя е асистент във ВИЗВМ, Аграрен факултет, 1991г.-1998г.-асистент в секция Медицинска психология на Тракийски Университет, 1998г. е избрана за главен асистент в същата секция. От 2004г. е доцент по научната специалност „Медицинска психология“. От 1998г. е „доктор“ по психология.

Общият списък на публикации на доц.М.Петкова са 77бр. В това число са включени 1 монография и 3 учебника.В списъка са включени още 73 публикации в международни и български списания, сборници у нас и в чужбина.

Предмет на настоящата рецензия са научните трудове, които са след заемане на академичната длъжност „доцент“ през 2004г., а именно:

-Учебници-3бр.(1- самостоятелен, 2- в съавторство)

-Научни публикации (в съавторство): в международни списания-5бр.,български списания-26 бр., сборници в чужбина- 2бр., национални сборници-10бр.

Учебниците са издадени от утвърдени български издателства: ИК "Кота" Стара Загора, Медицинско издателство „АРСО“. Статиите са публикувани в престижни български и международни списания: "Българско списание по психология:", "Trakia journal of sciences", "Procedia social and behavioral sciences", „Journal of biomedical and clinical research“ и др. Трябва да се отбележи, че голяма част от трудовете на доц.М.Петкова са публикувани в международни издания. Има публикации на български, английски и немски език.

Научната продукция на кандидата се характеризира с методологична издръжаност. Стилът, езикът, външното оформление, начинът на разработване и представяне на резултатите съответства на изискванията и стандартите за научни публикации.

В тематично отношение трудовете на доц.М.Петкова са изцяло по тематиката на обявения конкурс.Те са ориентирани в 3 проблемни области: Първата обхваща- общопсихологически, методологически и базисни проблеми на медицинската психология; втората – третира различните модели на здравната реалност; третата линия на изследване е насочена към установяване на определени аспекти на мотивацията за учене в областта на общественото здраве. Значимостта на проблематиката, към която е ориентирана научноизследователската дейност на доц М.Петкова се доказва от позоваванията на резултатите от нейните изследвания, станали предмет на обсъждания от страна на други изследователи. Според представената справка за цитирания са забелязани общо 60 цитирания.

Важно е да се отбележи, че доц.М Петкова е участник в 50 научни форума у нас и в чужбина. Ръководител или участник е в 7 национални и 6 международни проекти.

Доц.М.Петкова е член на редица научни и професионални организации- Съюз на учените в България, Дружество на Психолозите в България, Българска Асоциация по Клинична психология, Българска Психиатрична Организация.

Учебно-преподавателска дейност

Доц.М.Петкова започва преподавателската си дейност през 1988г.В бакалавърска степен тя води задължителни и избираеми лекционни дисциплини по „Медицинска психология“, „Психотерапия и консултиране“, „Детска психология“, „Медицинска и клинична психология“, „Обща и възрастова психология“ в специалностите „Медицина“, „Социални дейности“, „Акушерка“, „Управление на социалните грижи“,„Медицинска рехабилитация и ерготерапия“.В магистърски програми на Тракийски Университет доц.М.Петкова води лекционните курсове „Психология на управлението“ и „Организационно поведение и култура на здравната организация“.

Аудиторната и извънаудиторна заетост на доц.М.Петкова съответства на нормативните изисквания на Тракийски Университет. От представената справка за учебна натовареност се вижда, че тя има над 360ч общ годишен хорариум.

Доц.М.Петкова се ползва с авторитета на отговорен преподавател сред колегите и студентите си, за които значими са практическите изследователски задачи, включени в нейните програми. Понастоящем тя е научен ръководител на четирима докторанти. Под нейно ръководство са завършили успешно специализацията си двама специализанти по клинична психология

Доц.М.Петкова е участвала в написването на учебниците „Психиатрия и психология“ и в разработване на лекционния курс, представен в електронен вариант за студенти „Старост и деменция“.Тя е автор на учебника „Психология в медицината“.Представените учебници са показател за това, че лекционните дисциплини са подсигурени с учебни пособия и методически разработки, част от които са достъпни в Интернет среда. Те са разработени в съответствие с последните научни постижения и се представят на съвременно методическо ниво.

Ще се спра по-подробно на учебника „Психология в медицината“, на който доц.М.Петкова е самостоятелен автор. Представеният учебник отразява адекватно постиженията и равнището на съвременната психологическа наука, в частност медицинската психология. Интерпретацията на идеите и понятията е разгърната в три области на психологическото познание: теория, метод и практическо действие. В този смисъл изложението следва класическата схема на преход от представяне на универсални и по-частни, свързани с медицинската психология понятия и теории, към третиране на изследователската методология в тази област, достигайки до терапевтичните подходи и стратегии на интервенция, които се прилагат в клиничната практика. Този подход на тематично разгръщане е илюстрация за това как фундаменталното знание в психологията има директно практическо приложение.

Можем да окажем представения учебник като христоматиен по характер, доколкото в него се третира всички базисни за областта на медицинската психология проблеми, свързани със здравето и болестта, психопатологията и психотерапията. В него се третира всички важни за медицината аспекти на психологията, които могат да изяснят приложимостта им в клиничната практика. Учебникът осигурява натрупването на знания,

усвояването на категорийно-понятийния апарат, развива творческото мислене и създава умения в областта на медицинската психология.

Научната дейност на доц.М.Петкова се отличава с комплексност и последователност. Тя участва в изследването на актуални и с приложна значимост въпроси на медицинската психология. Това разкрива професионалната сензитивност на кандидатката към важни за психологията и практиката въпроси. Във фокуса на изследователския ѝ интерес са психологически проблеми като хроничната болка, безплодието, стареенето, субективното благополучие. Обединяващ център на многообразието от проблеми в разработките на доц.М.Петкова се явява идеята за необходимостта от комплексен подход към психичните и соматични нарушения, свързан с преодоляване на традиционния биомедицински модел и идеята за дихотомия между тялото и психиката, и приложение на биопсихосоциалния подход, при който пациентът в голяма степен е господар на собственото си възстановяване. Тази теза доц.М.Петкова превръща в основополагаща при третиране на проблемите от областта на психология на здравето. Тя активно се включва в потока от усилия за преодоляване на традиционното разбиране за здравето като отсъствие на болест и го асоциира с биопсихосоциалния модел на неговата интерпретация.

Като цяло научната продукция на доц.М.Петкова доказва, че тя умее да открива актуални проблеми в теоретичен и приложен план, като адаптира научните си постижения към процеса на обучение. Доказателство за това са разработените учебни помагала, които осигуряват дисциплините, които преподава. По този начин доц.М.Петкова допринася за това обучаващите се да усвояват модерни знания, да мислят с точен понятиен апарат, да изграждат изследователски и практически умения.

Научни и учебно-методически приноси

Приносите в трудовете на доц.М.Петкова могат най-общо да бъдат характеризирани като:

-Систематизирани са, доразвити са и са адаптирани научни знания в областта на медицинската психология

-Разработени са значими проблеми на медицинската психология, свързани с теорията, методология и практиката в тази област. Показателно за това е изследването и анализа на проблеми от областта на геронтологията. Резултатите от това изследване са предпоставка за оптимизиране на мултидисциплинарното обучение по гериатрично сестринство.

-Получени са нови знания по третираните научни проблеми на базата на натрупаната фактология в множеството емпирични изследвания. Показателно за това са установените зависимости по отношение на хроничната болка и личностните особености; безплодието и използваните копинг стратегии; субективното благополучие и здравето.

- Обогатен е изследователския инструментариум на медицинската психология. Конструиран е диагностичен метод за оценка на деца с поведенчески проблеми и техните родители.

-Създадени са нови учебни пособия по медицинска психология в съответствие със съвременните възможности на Интернет -базираното обучение.

-Част от разработките ѝ дават начало на нови тематични области в българската психология, като тези за гелотофобията.

Заклучение

Доц.М.Петкова е изграден преподавател с дълъг преподавателски стаж и богат професионален теоретичен и практически опит. Теоретичната и практическа подготовка ѝ дават възможност да се изправи пред всякакви предизвикателства в ежеднезната ѝ работа. Тя умело съчетава преподавателската, научна и ръководна дейност.

Доц.М.Петкова е автор на самостоятелно разработен учебник и цикъл от лекции в областта на медицинската психология. Организира и провежда с успех, на съвременно методическо равнище, възложената ѝ учебна дейност. Доказва на практика приложимостта на научните тези, които разработва.

Тематиката на публикациите ѝ е в съответствие с тематиката на обявения конкурс. Научната ѝ и педагогическа дейност удовлетворяват изискванията на

закона за развитие на академичния състав в република България и Правилника за неговото приложение.

Въз основа на положителната оценка на учебно-преподавателската дейност на доц.М.Петкова, научната значимост на научните ѝ трудове и отзвукът, който те са намерили в академичната литература, подкрепям присъждането ѝ на академичната длъжност „Професор“.

31.05.2016г.

Рецензент:

/Доц.д.пс.н.Теодора Ст.Стоева/